

ον ἀράγε νὰ εἶναι τὸ φόρεμα τοῦ Χριστοῦ; Τὸ φόρεμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, τὸ πνεῦμά του, ἡ ὁδὸς του, ἡ διδασκαλία του· καὶ ὅποιος ἐνδύνεται τὸ τέτοιον φόρεμα, ζωγραφίζει τὸν Χριστὸν εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Ἄς ἐνδυθοῦμεν λοιπὸν τὸν Χριστὸν, ἤγουν, τὴν εἰκόνα του, τὸν χαρακτήρα του, διὰ νὰ μᾶς ἰδοῦν καὶ οἱ ἄλλοι, νὰ ἐνθυμηθοῦσι τὸν Χριστὸν. Πρέπει νὰ δώσωμεν τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς ἄλλους, καθὼς ὁ Χριστὸς μᾶς τὸ ἔδωκε. Τὸ καλὸν παράδειγμα προξενεῖ ζωὴν αἰώνιον, καθὼς τὸ κακὸν, αἰώνιον θάνατον. Ὁ αἷτιος τοῦ σκανδάλου εἶναι ὑπόχρεως εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἁμαρτήματα, τὰ ὅποια προξενεῖ τὸ κακὸν του παράδειγμα. Καλλίον εἶναι νὰ μὴ ᾔητον εἰς τὸν κόσμον ὁ αἷτιος τοῦ σκανδάλου.

Στοχασθῆτε ἂν κάμετε κανένα ἔργον, τὸ ὅποϊον νὰ ἔφερε σκάνδαλον, καὶ ζητήσατε συγχώρησιν καὶ διὰ τὰ ἁμαρτήματά σας, καὶ διὰ τὰ ἁμαρτήματα ἐκείνου, εἰς τὸν ὅποϊον ἐγένητε ὁρμητὴ νὰ σφάλῃ. Κακοῦρίζικος ἐγώ· μετὰ βίας ἤμπορῶ νὰ δώσω λογαριασμὸν διὰ τὰ ἁμαρτήματά μου, καὶ φορτόνομαι καὶ τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἄλλων;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

Περὶ Ὑπομονῆς.

1. Ὁ πλοῦτος καὶ αἱ τρυφαὶ τοῦ κόσμου δὲν μᾶς κάμνουσι νὰ εἴμεθα Χριστιανοί. Ἄν ᾔητον τοῦτο ἀληθές, δὲν ἔκαμνε χρεῖα νὰ ἔλθῃ Χριστιανικὴ ζωὴ. Ἐφθανε νὰ

ἀφήσῃ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον εἰς τὰς τρυφὰς καὶ ἀναπαύσεις, καθὼς ἦτον Ἡ ζωὴ τυοπρῶτα. Χριστιανοῦ εἶναι πάντα νὰ πάσχῃ καὶ ὅποιος δὲν ἀγαπᾷ τὴν τοιαύτην ζωὴν, ἄς ἀφήσῃ καὶ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ.

2. Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ μᾶς διδάσκει. Μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἳ τινες κλαίουσιν (Ματθ. ε'). Ἀλλοίμονον λοιπὸν εἰς ἐκείνους, οἳ ὅποιοι γελοῦσι καὶ χαίρονται. Αὕτη εἶναι διδασκαλία τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ δὲν σφάλλει ποτέ. Ὁ Χριστὸς ἠξέυρει καλῶτατα ποῖα εἶναι ἡ ὁδὸς, ἣτις μᾶς φέρνει εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ μᾶς τὴν ἐρμήνευσε νὰ τὴν περιπατῶμεν, διὰ νὰ σωθοῦμεν. Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσι (Λουκ. ιγ'). Καὶ πάλιν Πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν· ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς, ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν (Ματθ. ζ'). Δυστυχέστατοι ἄρα ἐκεῖνοι, οἳ τινες θέλουσι πάντοτε νὰ εὕρισκωνται εἰς τρυφάς. Διότι ἡ εὐτυχία τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι νὰ εὕρισκεται εἰς πόνους καὶ δάκρυα.

3. Ἐκαμὲ χρεια νὰ ἀποθάνῃ ὁ Χριστὸς ἐπᾶνω εἰς τὸν σταυρὸν διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν δόξαν του. Ὅλοι οἱ ἅγιοι ἀνοιξαν τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ μὲ ὑπομονὰς καὶ θλίψεις· καὶ διὰ τί ἡμεῖς νὰ μὴ ἔχωμεν ὑπομονὴν εἰς τὰ πάθη, τὰ ὅποια τὰ ἠγάπησε καὶ ὁ Χριστὸς, καὶ οἱ ἅγιοι; Ἡ ὑπομονὴ τῶν θλίψεων εἶναι τὸ σημεῖον τῶν ἐκλεκτῶν, καὶ ὅποιος δὲν τὰς ὑποφέρει, δείχνει σημεῖον ἀποδοκιμασίας. Κάμνει χρεια νὰ παιδευθῇ καθεὶς ἢ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ἢ εἰς τὸν ἄλλον.

4. Εὐχαριστήσατε τὸν Θεὸν εἰς τοὺς πειρασμοὺς σας, καὶ παρακαλέσατέ τον νὰ σᾶς ὀυναμόνη, νὰ τοὺς ὑ-

πομένετε μετὰ χαρᾶς διὰ τὴν οὐράνιον δόξαν. » Ὅστις οὐ
 » βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου,
 » οὐ δυναταί μου εἶναι μαθητῆς « (Λουκ. ιδ'). Ἦγουν,
 ὅστις δὲν ἔχει πάντοτε τὰ πρῶτα καὶ τὸν θάνατον τοῦ Χρι-
 στοῦ εἰς τὰ ὀμμάτια του, καὶ ὑπομονὴν εἰς τὰς θλίψεις
 τοῦ κόσμου, καὶ νὰ μὴ τριλαιπωρῇ καὶ τὸν ἑαυτὸν του, δὲν
 ἔμπορεῖ νὰ εἶναι ἀληθῆς μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ (Ματθ. ι).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.

Ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ὑποτάσῃ
 τὴν θέλησίν του εἰς τὴν θέλησιν
 τοῦ Θεοῦ.

1. Ἡ μεγαλητέρα ἀρετὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ
 θέλῃ καὶ νὰ ἀγαπᾷ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θέλει ὁ Θεός.
 Καὶ τοῦτο εἶναι ἡ ἀγιότης, νὰ στέκεται πάντοτε εἰς τὴν
 θέλησιν τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἅγιοι δὲν ἀγιάζονται μὲ ἄλλον
 τρόπον, παρὰ μὲ τὸ νὰ ἐνόησιν τὴν θέλησίν των μὲ τοῦ
 Θεοῦ τὴν θέλησιν. Ἄν ἔχωμεν ὅλας τὰς ἀρετάς, καὶ νὰ μᾶς
 λείπῃ αὕτη, δὲν εἴμεθα δοῦλοι ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ.

2. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος δὲν εὐχαριστῆται εἰς ἐκεῖ-
 νο, τὸ ὁποῖον ὁ Θεός θέλει, ἐναντιόνηται εἰς κάποιον
 τρόπον τὴν ἐξουσίαν τοῦ Θεοῦ. Ὅποιος λογιάζεται ὅτι
 ὅσα γίνονται ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον δὲν γίνονται καθὼς
 πρέπει, εἶναι τὸ ἴδιον ὡσάν νὰ ἔλεγον, ὁ Θεός δὲν εἶναι
 σοφός, δὲν ἤξεύρει τί ἐργάζεται καὶ δὲν εἶναι δεσπότης

τοῦ κόσμου. Ἡμεῖς πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν, ὅτι τὰ πάντα προέρχονται ἀπὸ τὸν Θεόν, πλην τῆς ἀμαρτίας, ὃ Θεὸς εἶναι αὐτοσοφία, καὶ ἡ εὐταξία· πῶς λοιπὸν ὁ Θεὸς ἠμπορεῖ νὰ ἐργάζεται ἀτακτα καὶ χωρὶς σοφίαν;

3. Πᾶν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς μᾶς πέμπει ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον, μᾶς τὸ δίδει διὰ τὸ συμφέρον μας, καὶ διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην του. Ἄν ὁ ἴδιος Θεὸς ἤθελε λάβει σπαθὶ εἰς τὸ χέρι διὰ νὰ μὲ φονεύσῃ, εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ χέρι του ἤθελε κινήθῃ ἀπὸ πολλὴν του ἀγάπην. Καὶ διὰ τί νὰ φοβοῦμαι, καὶ νὰ μού κακοφαίνεται, ἡξεύρων ὅτι ἔχω τὸν Θεόν ὡς ἓνα πατέρα, ὅστις μὲ ἀγαπᾷ, καὶ μου θέλει τὸ καλὸν μου;

4. Τὸ λοιπὸν ἐγὼ ἄλλο δὲν θέλω, ἄλλο δὲν ἀγαπῶ, παρὰ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θέλει καὶ ἀγαπᾷ ὁ Θεός. Δὲν θέλω λυπηθῆ οὔτε ζημίαν, οὔτε πτωχείαν, οὔτε θάνατον, οὔτε μάστιγας, οὔτε ἄλλο κακὸν, τὸ ὁποῖον νὰ μου συνέβῃ· διότι ὅλα μου ἔρχονται ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ τὰ δέχομαι μετὰ χαρᾶς. Δὲν εἶναι δυστυχία ἢ πτωχεία ἐκείνη, ἣτις μου συμβαίνει, ἀλλ' εὐτυχία καὶ πλουσιότης μου. Δὲν εἶναι θάνατος καὶ πληγαὶ ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μου δίδει ὁ Θεός, ἀλλὰ ζωὴ, καὶ ἐλευθερία μου. Διότι ὅταν προέρχονται ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, ἀλλάζουσι καὶ φύσιν καὶ ὄνομα. Ὅποιον πρᾶγμα ὁ κόσμος ὀνομάζει κακὸν, δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἀγαθὸν καὶ ἓνα χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸ στοχασθῶμεν ἀπὸ μέρους τῆς προνοίας, καὶ τάξεως τοῦ Θεοῦ. Ὅταν σοῦ ἔλθῃ καμμία δυστυχία, στοχά-

σου τὴν ἀρχὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν σοῦ ἦλθε, καὶ θέλει τὴν εὐτυχίαν.

5. Ὑποτάξατε τὴν θέλησίν σας εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ καὶ παρακαλέσατέ τον νὰ γίνεταί πάντοτε τὸ θέλημά του εἰς ἑσᾶς. «Ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σου.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣ΄.

Περὶ τῆς πρὸς Θεὸν Ἐλπίδος.

1. Ὁ ἄνθρωπος ἐμπιστεύεται τὴν ζωὴν τῶν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἰατροῦ, ὁ ναύκληρος εἰς ἕνα πλεούμενον, ὁ τυφλὸς εἰς ἕνα παιδί, καὶ ἡμεῖς ἔχομεν ἀμφιβολίαν ἢ παραδώσωμεν τὴν ζωὴν μας εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ; Ὁ Θεὸς προνοεῖται καὶ τὰ μικρότατα ζῶα, καὶ νὰ μὴ προνοεῖται τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἔκτισε κατ' εἰκόνα του καὶ ὁμοίωσιν; Ὁ Θεὸς εὐεργετεῖ τοὺς ἀπίστοις, καὶ ἁμαρτωλοὺς, οἵτινες καθεκίστην βλασφημιῶν τὸ ὄνομά του τὸ Ἅγιον, καὶ θέλει ἀφήσει ἀπὸ τὰς χεῖράς του τοὺς Χριστιανοὺς, οἵτινες τὸν ἀγαποῦσι καὶ καθεκίστην τὸν προσκυνοῦσιν;

2. Ἐγὼ ἐποίησα, καὶ ἐγὼ ἀνήσω, ἐγὼ ἀναλήψομαι καὶ σώσω ὑμᾶς, λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου (Ἡσαΐα. μς'). Δηλαδή, ἐγὼ σᾶς ἔκτισα, καὶ ἐγὼ ἔχω τὴν φροντίδα σας. Ὁ τεχνίτης πάντοτε ἐπιμελεῖται τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐργάζεται μετὰ τὸ ἴδιόν του χέρι καὶ ὁ ποιητὴς καὶ ἀρχιτέκτων τοῦ κόσμου νὰ μὴ φροντίζῃ τὰ ποιήματά του; Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μόνον

ποιητής μας, ἀλλὰ καὶ σωτὴρ μας. Μὴ φοβοῦ, ὅτι ἐλυτρωσάμεν σε· ἤγουν, ἔχε θάρρος πολὺ εἰς ἐμὲ, ὅτι ἐγὼ σὲ ἐλευθέρωσα ἀπὸ τὴν δουλείαν μὲ τὸ ἴδιόν μου αἷμα. Βαβαὶ τῆς ἀρέτρου ἀγοίπης καὶ ἀξίας, τὴν ὁποίαν μᾶς ἠξίωσεν ὁ Θεός. Ὡστε, ἂν ὁ Χριστὸς λέγετο, ὄμμα τοῦ πατρὸς, ἡμεῖς εἴμεθα ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ του « Ὁ ἐπτόμενος ὑμῶν, ὡς ὁ ἀπτόμενος τῆς « κόρης τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ » (Ζαχ. 6'). Καὶ ποῖος ἄρά γε νὰ εἶναι τόσο ἀγνωστος, ὥστε νὰ μὴν ἐλπίζῃ εἰς ἓνα τέτοιον δεσπότην σωτῆρα, καὶ παντοδύναμον;

3. Ὅλον μας τὸ πρᾶγμα καὶ τὸ εἶναι βεβαιότερα στέκεται εἰς τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, παρὰ εἰς τὸ ἐδῶν μας. Ἄς τὸν ἀφήσωμεν, καὶ ἄς κἀμῆ, ὅ,τι θέλει. Αὐτὸς εἶναι ὁ φιλόστοργός μας πατήρ. Ἡ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς ἡμᾶς τὰ παιδιά του, τὸν παρακινεῖ νὰ τὰ ἐπιμελήται, καὶ νὰ τὰ φροντίζῃ. Αὐτὸς μᾶς ἔταξε νὰ μᾶς προνοῆ, μηδὲ δύναται ποτὲ νὰ ψευθῆ. Ἐλπίσον ἐπὶ Κύριον, καὶ αὐτὸς σε διαθρέψει (Ψαλ. νδ'). Εὐκολώτερα παρέρχεται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, παρὰ νὰ ἀφήσῃ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸ χέρι του ἐκείνους, οἵτινες ἐλπίζουσιν εἰς αὐτόν.

4. Ἐξετάσατε τὸν ἑαυτὸν σας, ἂν ἔχετε βεβαίαν ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν. « Θεὸς μου εἶ σὺ, ἐν ταῖς χερσὶ σου οἱ κληροὶ μου (Ψαλ. λ'). « Πιστὸς ὁ ἀπαγαγεῖλάμενος, καὶ αἰεὶ ζῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ὅς δύναται ἡμᾶς καταισχυῖναι, » λέγει ὁ Χρυσόστομος, ἤγουν, ἐκεῖνος, ὅστις μᾶς ἔταξε νὰ μᾶς φυλάττῃ, εἶναι πιστός,

καὶ πάντοτε ζῆ, καὶ δὲν ἔμπορεῖ κανεῖς ποτὲ νὰ μᾶς γελάσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ΄.

Περὶ τῆς πρὸς Θεὸν Ἀγάπης.

1. Τόσον μᾶς ἠγάπησεν ὁ Θεός, ὥστε διὰ τὴν ἀγάπην μας ἔλωκεν εἰς θάνατον τὸν μονογενῆ τοῦ υἱόν. Ἄν εἶχε καὶ ἄλλο τιμιώτερον πρᾶγμα, βεβαίότατα τὸ ἔδιδε διὰ ἡμᾶς. Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν ἐκεῖνον, ὅστις μᾶς κάμνει μίαν παραμικρὰν εὐεργεσίαν, καὶ τὸν Θεόν, ὅστις χύνει τὸ αἷμά του διὰ τὴν ἀγάπην μας, καὶ μᾶς εὐεργετεῖ καθημέραν μὲ πλουσίας δωριᾶς, διὰ τοῦτο νὰ μὴ τὸν ἀγαποῦμεν μὲ ὄλην μας τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν;

Ὁ Θεός μᾶς προστάττει νὰ τὸν ἀγαπῶμεν ἐξ ὄλης ψυχῆς καὶ καρδίας, καὶ μᾶς φαίνεται βαρεῖα αὕτη ἢ ἐντολὴ νὰ ἀγαπήσωμεν ἕνα πατέρα φιλόστοργον, καὶ μίαν ἄπειρον ὠραιότητά;

2. Ἡ ἀγάπη εἶναι δύο λογῶν. Ἡ πρώτη εἶναι, ὅταν ἀγαπῶμεν τὸ πρᾶγμα διὰ τὴν καλοσύνην του, καθὼς ὅταν ἀγαποῦμεν τοὺς ἀληθεῖς μας φίλους. Ἡ δευτέρα, ὅταν ἀγαπῶμεν τὸ πρᾶγμα διὰ τὸ συμφέρον μας, καθὼς ὅταν ἀγαπῶμεν τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ. Ἰαὶ αὕτη ἢ ἀγάπη εἶναι βλαβερὰ εἰς ἡμᾶς. Ὁ Θεός, ὅστις μᾶς προστάττει νὰ τὸν ἀγαπῶμεν περισσό-

τερον ἀπὸ πᾶν πρᾶγμα, θέλει νὰ τὸν ἀγαποῦμεν διὰ τὴν φυσικὴν του ἀγαθωσίην, καὶ ὄχι διὰ τὸν μισθὸν, τὸν ἐποῖον ἐλπίζομεν νὰ λάβωμεν παρ' αὐτοῦ. Ὁ οἰκοδεσπότης ὅταν τρέφῃ τὴν τροφὸν τοῦ παιδίου μὲ ἐξαιρέτα φαγητὰ τῆς τραπέζης τοῦ, δὲν τὸ κάμνει διὰ τὴν τροφὸν, ἀλλὰ διὰ τὸν υἱὸν του. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν λέγεται κυρίως ἀγάπη ἢ ποιαῦτη ἀγάπη.

3. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ ἀγαπῶμεν τὰ κτίσματα περισσότερον ἀπὸ αὐτὸν, μηδὲ νὰ ἀνάστηλόνωμεν εἰς τὴν καρδίαν μας νέους Θεοὺς, δηλαδὴ πλοῦτον, καὶ ἄλλας ἐπειθυμίας τοῦ κόσμου. Τὰ κτίσματα νὰ τὰ ἀγαπῶμεν διὰ τὸν Θεόν, δηλαδὴ ὡσὰν μέσα, τὰ ὁποῖα μᾶς φέροσιν εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ὅταν ἀγαπῶμεν τὰ κτίσματα διὰ τὸν Θεόν, τότε ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν περισσότερον ἀπὸ πᾶν πρᾶγμα τοῦ κόσμου. Ὅποιος ἀγαπᾷ τὸν ἰατρὸν διὰ τὴν υἰείαν του, ἀγαπᾷ τὴν υἰείαν του περισσότερον ἀπὸ τὸν ἰατρὸν. Οὕτω καὶ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὰ κτίσματα διὰ τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ τὸν Θεόν μόνον. Καὶ τοῦτο εἶναι νὰ ἀγαπήσωμεν τὸν Θεόν ἐξ ὅλης μας ψυχῆς καὶ καρδίας.

4. Μεγάλην χάριν ἔχει ἀπὸ τὸν Θεόν, ὁποῖος ἀγαπᾷ τὸν Θεόν. Δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀγαπήσῃ τὸ ἀγαθόν, ἂν δὲν γνωρίσῃ τὸ ἀγαθόν. Τὸ ὄμματιον τότε ἀγᾶλλεται τὸ κάλλος τοῦ ὄρατου, ὅταν φωτισθῇ ἀπὸ τὸν ἥλιον· οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος τότε εὐφραίνεται τὸν Θεόν, ἔταν φωτισθῇ ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἄν καὶ οἱ δαίμονες ἠμποροῦσαν ποτὲ νὰ ἀγαπήσουν τὸν Θεόν, ἤθελαν γένει μακάριοι. Ἄν ἤθελαν λάβει ποτὲ ταύτην τὴν

χάριν· καὶ οἱ κατάδικοι τῆς κολάσεως νὰ ἀγαπήσουν τὸν Θεόν, ἤθελαν λογιᾶσαι τρυφὰς τῶν κολαστήρια, τὰ ὁποῖα πάσχουσιν. Ἰμεῖς μένοι ἠμποροῦμεν νὰ ἀγαπήσωμεν τὸν Θεόν, ἂν θελήσωμεν· καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἡμᾶς ἂν δὲν θελήσωμεν νὰ τὸν ἀγαπήσωμεν. Διότι μὲ τὸ θέλημά μας καταφρονοῦμεν τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκλέγομεν τὰ κολαστήρια.

5. Ξεριζώσατε ἀπὸ τὴν καρδίαν σας πᾶσαν ἄλλην ἀγάπην, ἥτις δὲν εἶναι διὰ τὸν Θεόν, καὶ προκρίνατε νὰ χάσετε ὅλον τὸν κόσμον, ἅμ τὸν εἴχετε εἰς τὴν ἐξουσίαν σας παρὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Διότι τοῦτο εἶναι νὰ ἀγαπήσῃ κανεὶς τὸν Θεόν περισσότερον ἀπὸ πᾶν πρᾶγμα.

«Ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν εἰμί » (ἁ Κορ. 13).
ἤγουν, ἂν δὲν ἀγαπῶ τὸν Θεόν, εἶμαι τὸ οὐδετίποιε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΙ΄

Περὶ τῆς πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν Ἀγάπης

1. Δὲν ἔχω μεγαλῆτερον καὶ τιμιώτερον πρᾶγμα ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου. Καὶ εἶναι φανερόν, διότι ἐστάθη ἡ ἐξαγορὰ τῆς ἡ ζωῆ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἐγὼ ἡμην ἄξιος διὰ τὸν Ἄδην· οἱ δαίμονες καὶ ὅλα τὰ κτίσματα ἐκράζαν ἐκδίκησιν κατ' ἐμοῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας μου. Ὁ Χριστὸς δὲν ἔδωκεν ἀντάσιν κανένος, παρὰ τῆς καρδίας του, ἥτις τοῦ ἐζήτηι τὴν σωτηρίαν

μου. Αὐτὸς ἀπὸ τὴν ἀγάπην του μὲ ἤλέησε· καὶ διὰ
 νὰ μὲ ἐξαγοράσῃ ἀπὸ τὴν δουλείαν τοῦ Διαβόλου, ἔ-
 χυσεν ὅλον του τὸ αἷμα. Ὡστε εἴαν δὲν ἤμην τοῦ Θεοῦ,
 ὅστις μὲ ἔκτισεν, ἤθελα εἰσθῆαι τοῦ Χριστοῦ, ὅστις μὲ
 ἔσωσε. Τὸ ὀλιγώτερον χρεὸς, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ τοῦ
 δώσω διὰ τὴν κλησύνην, τὴν ὁποίαν μου ἔκαμεν, εἶ-
 ναι, νὰ τοῦ ὁμολογήσω χάριν. Καὶ ἂν δὲν ἤμπόρω νὰ
 τοῦ δώσω τὴν ζωὴν μου διὰ τὴν ζωὴν του, πρέπει τὸ
 ὀλιγώτερον νὰ τὸν ἀγαπήσω, διότι μὲ ἠγάπησε.

2. Ἄν ρίψω εἰς τὸ σκυλὶ ὀλίγον ἄρτον, διὰ τοῦ-
 το τὸ οὐλίτιπον μὲ ἀγαπᾷ, καὶ μὲ περιχαίρεται, καὶ
 ἐγὼ νὰ μὴ ἀγαπῶ τὸν Χριστὸν, ὅστις μου ἔσωσεν ὅλον
 τοῦ τὸ πολύτιμον αἷμα; ὅστις μὲ ἐπλούτισε μὲ ὅλους
 τοῦς θεϊκοὺς θησαυροὺς, καὶ μὲ ὅλα του τὰ οὐράνια χα-
 ρίσματα, καὶ ἐπίγεια; Τὸ σκυλὶ αἰσθάνεται τὴν εὐ-
 εργεσίαν τοῦ δεσπότη του, καὶ ἐγὼ νὰ μένω ἀναίσθη-
 τος εἰς τὴν εὐεργεσίαν; Μὴ ἀναγνώσκω τὸν ἀχάριστον
 μου, τὸ χρεὸς σου ἀπὸ ἓνα οὐτιδανὸν ζῶον. Καὶ ἂν
 τὸ παράδειγμα τοῦ ζῶου δὲν σὲ διορθώσῃ, εἶσαι ἀλογω-
 τέρα ἀπὸ ὅλα τὰ ἀλογα ζῶα.

3. Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν τοὺς φίλους μας μὲ τὴν
 ὑπερβολὴν, καὶ τοὺς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς χάριτας,
 τὰς ὁποίας μας κάμνουσι καὶ τὸν Χριστὸν, τὸν ἀληθινὸν
 μας φίλον καὶ εὐεργέτην, νὰ μὴ τὸν ἀγαπῶμεν; Δὲν
 ἔχομεν νὰ δεῖξωμεν ἄλλοῦ τὴν σκληρότητα καὶ ἀχα-
 ριστίαν τῆς καρδίας μας, παρὰ εἰς τὸν Χριστὸν; Καὶ ποῖ-
 ος φίλος μας ἀπέθανε διὰ τὴν ἀγάπην μας;

4. Στοχάσου ἂν ἔχῃς ἀγάπην εἰς τὸν Χριστὸν
 διὰ τὰς εὐεργεσίας, τὰς ὁποίας σοῦ ἔκαμε. Καὶ ἂν δὲν

ἔχης ἀγάπην, νὰ τὴν ζητήσης ἀπὸ τὸν ἴδιον Χριστόν· διότι δὲν ἠμποροῦμεν νὰ τὸν ἀγαπήσωμεν χωρὶς τῆς αὐτοῦ χάριτος.

°Οστις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἦτω ἀνέθεμα (ἀ΄ Κορινθ. ις'). Θυμασιώτατα ὠμίλησεν ὁ Θεὸς Αὐγουστῖνος, λέγων. Ἐγὼ εἶμαι χρεώστης εἰς τὸν Θεὸν νὰ τὸν ἀγαπῶ, διότι μὲ ἔπλασε. Καὶ ἂν εἶμαι χρεώστης διὰ τοῦτο, τοῦ εἶμαι περισσότερο, διότι μὲ ἔσωσε. Καὶ ἀκόμη περισσότερο τοῦ εἶμαι χρεώστης, διότι μὲ ἔσωσε μὲ μίαν ὑπερβυλικὴν τιμὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'.

Περὶ τῆς Ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον.

1. Ἐνας ἄνθρωπος, ὅστις δὲν ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του, μηδὲ τὸν Θεὸν ἀγαπᾷ. Ἄς εἶναι ἀγιώτατα τὰ ἔργα μας, ἂν δὲν ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς μας, δὲν μᾶς ὠφελοῦσι τίποτε. Ἄν παραδώσωμεν καὶ τὴν ζωὴν μας εἰς θάνατον χωρὶς ἀγάπην, μένει ἀνωφελὲς τὸ μαρτύριον.

2. Ὁ Χριστὸς μᾶς εἶπεν. Αὕτη εἶναι ἡ ἐδική μου ἐντολή, νὰ ἀγαπᾶτε ἕνας τὸν ἄλλον, καθὼς ἐγὼ σᾶς ἠγάπησα. Ἐγὼ εἶμαι χρεώστης νὰ ἀγαπῶ τὸν Χριστόν, καὶ ἔσους ἀγαπᾷ ὁ Χριστὸς. Τὸ λοιπὸν πρέπει νὰ ἀγαπήσω ἐξάπαντος καὶ τὸν πλησίον μου, διότι τὸν ἀγαπᾷ καὶ ὁ Χριστὸς ὡς ἂν τὸν ἑαυτὸν του, καὶ περισσότερο ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του. Ἄν δὲν εὔρω ἄλλο ἄξιον

ἀγάπης εἰς τὸν πλησίον μου, μοῦ φθάνει τοῦτο μόνον νὰ τὸν ἀγαπήσω, διότι τὸν ἠγάπησεν ὁ Χριστός. Τοῦτο μὲ κάμνει χρεώστην νὰ τὸν ἀγαπῶ ἐκ καρδίας.

3. Ἄρα γε νὰ ἀγαπῶ τὸν πλησίον μου, καθὼς ὁ Χριστὸς μὲ ἠγάπησεν, καὶ διὰ τὴν ἀγάπην του νὰ δίδω τὸ πρᾶγμα μου καὶ τὴν ζωὴν μου; Ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ· τέτοια ἀγάπη τώρα δὲν εὑρίσκεται εἰς τὸ γένος τῶν Χριστιανῶν. Καὶ ὅπως τέτοια ἐστάθη ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας.

4. Προτίσατε νὰ ἀγαπᾶτε ἐκ καρδίας ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἠγάπησεν ὁ Χριστός, καὶ νὰ φυλάττεσθε καλὰ νὰ μὴ προσεγγίτε ζημίαν εἰς τὸν πλησίον.

Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε (Ῥωμ. ιγ'). Δηλαδή, ἐκεῖνος, ὅστις ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του, ἀναπληρῶνει ὅλον τὸν νόμον. Μόνη ἡ ἀγάπη εἶναι, ἥτις ξεχωρίζει τοὺς υἱοὺς τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Διαβόλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῆς Ἀγάπης πρὸς τοὺς ἐχθρούς.

1. Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ εἴμεθα χρεῶσται νὰ ἀγαπῶμεν ὄχι μόνον τοὺς φίλους μας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐχθρούς μας. Ὁ Χριστὸς μᾶς ἔδωκε τὴν ἐντολήν καὶ τὸ παράδειγμα. Ἐνὸς Θεοῦ προσάξει, καὶ ἡμεῖς δὲν ὑπακούομεν; Ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς συγχωρεῖ τοὺς φονεῖς του. Πάτερ ἄφες αὐτοῖς (Λουκ. κγ')· καὶ ἡμεῖς δὲν